

Baldones observatorijas dibinātājam **JĀNIM IKAUNIEKAM – 100**

Irena Pundure, «Zvaigžņotā Debess»
LU 70. konferences Astronomijas sekcija
Rīgā, Raiņa bulv. 19, 8.febr.2012.

Jānim Ikauniekam – 100

(1912-1969)

1912. gada 28. aprīlī dzimis Rīgā strādnieku ģimenē: māte Lizete – veļas mazgātāja, tēvs Jānis strādājis alus darītavā.

1915 – sakarā ar karadarbību vecāki atstāj Rīgu un apmetas uz dzīvi pie tēva brāļa Barkavā.

1917 – Jānis zaudē tēvu.

1921 – nomirst Jāņa māte.

14 gadu vecumā Jānis ir zaudējis visus tuviniekus: tēva brāli, kas rūpējās par viņu, un jaunāko māsiņu Emmu. Par spīti smagajām slimībām un reti bargajam liktenim viņš nepārtrauc mācīties, dzīvei un izglītībai nepieciešamos līdzekļus iegūstot no nelielā vecāku atstātā mantojuma un pelnīdamies gadījuma darbos.

Jānim Ikauniekam – 100

A. PORMALE

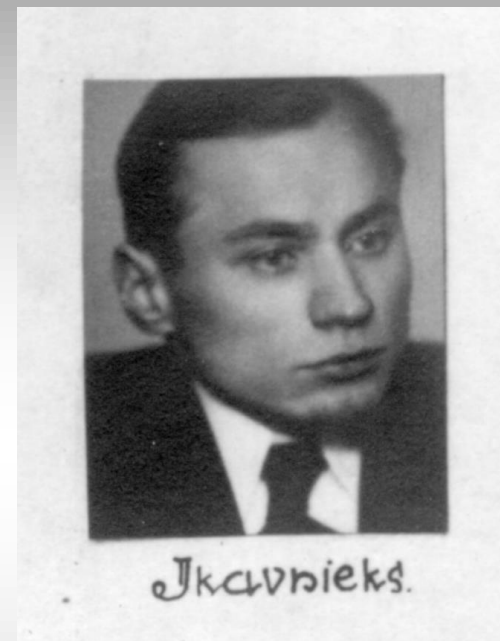
STIPRAIS GARS

Lai norūdītu raksturu, J. Ikaunieks mēģinājis ievest pa dienai klusēšanu — nav sarunājies ne ar vienu. Izņēmums bijis vienīgi atbildes skolotājam stundā.

Jau atkal Jānim izturības stunda;
Ā, kā tā ievelkas, ā, tā kā zobu sāpes!
Neviens jau nespēj, tikai Jānis spēj,
Ir tikai Jānim klusēšanas vara:
Skan klasē smieklī, Jānis sevi lauž.

It labi patiktos ij pašam zemes prieki,
Kad vakars klāt, bet vajag... zvaigznēs iet.
Ar zvaigznājiem kā sapņiem sačukstēties
Un Oriona Jostu apkārt jozt
Ne tikai viduklim, bet arī Prātam, Sirdij;
Ir lietderīgi apzināties sevi:
Es pats, es pats kā valdnieks esmu.
Krāj zeltu smadzenes, to citiem vēlāk dot. —
Skan telpā smieklī, arī Jānis smeļ.

1972.

*Pormale A. Stiprais gars. —
«ZvD», 1979, nr. 83,
Pavasaris, 61. lpp.*

Jānim Ikauniekam – 100

- **1922-1928** – mācās Barkavas sešklasīgajā pamatskolā.
- 1928-1932** – mācības Varakļānu vidusskolā, kuru beidz kā labākais skolnieks.
- 1932** – iestājas Latvijas Universitātes Matemātikas un dabaszinātņu fakultātē. Studijas teorētiskajā astronomijā pie docenta Eduarda Gēliņa.
- 1936** – sāk strādāt Aizputes vidusskolā par matemātikas, fizikas un astronomijas skolotāju.
- 1937** – aizstāv kandidāta darbu «Zvaigžņu kopas» un pabeidz Universitāti.
- 1938** – ieskaitīts fakultātē zinātniskam darbam debess mehānikā un zvaigžņu astronomijā (bez stipendijas).
- 1940** – direktors Rēzeknes apriņķa Ezernieku vidusskolā.
- 1941.VIII 28.-1944.VII 9.** – vācu valodaš un astronomijas skolotājs Kolobovas vidusskolā Nr. 43, Ivanovas apgabala Šujas rajonā.
- 1944.VI 26.-1945.V 31.** – profesora P. Parenago aspirants Lomonosova Maskavas Valsts universitātes (MVU) Šternberga Astronomijas institūtā.
- 1944.VII 1.** – Rīgas apriņķa Izpildu komitejas Izglītības nodaļas vadītājs.
- 1944.XII 1.** – Izglītības TK Lekciju biroja direktors.

Jānim Ikauniekam – 100

Latvijas Valsts Universitātē

1945.VI 11. – Fizikas un matemātikas fakultātes docenta vietas izpildītājs.

1947.IX 15.-1950.IX 1. – vecākais pasniedzējs Fizikas un matemātikas fakultātē.

Astronomijas specialitātes studentiem lasa zvaigžņu astronomijas kursu un speciālo kursu par maiņzvaigznēm.

Latvijas PSR Zinātņu akadēmijā

1946.VII 1. – vecākais zinātniskais līdzstrādnieks Fizikas un matemātikas institūtā (FMI). Pēc J. Ikaunieka iniciatīvas Zinātņu akadēmijas **FMI** sastāvā darbu sāk **Astronomijas sektors**; pirmais tā vadītājs LPSR ZA Goda loceklis profesors Fricis Blumbahs. Drīz vien vadību pārņem J. Ikaunieks un visu savu turpmāko dzīvi veltī modernas astronomiskas observatorijas celšanai Latvijā.

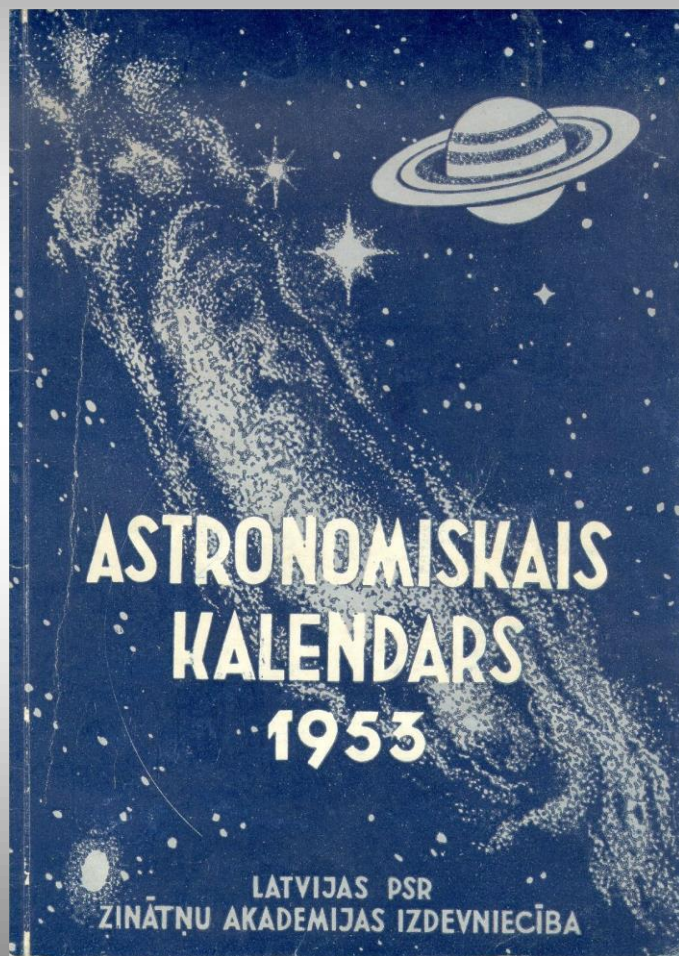
1947.XI 18. – pēc viņa iniciatīvas nodibināta Vissavienības Astronomijas un ģeodēzijas biedrības (VAĢB) **Rīgas** (vēlāk – Latvijas) **nodaļa** (pašlaik **Latvijas Astronomijas biedrība**), tās priekšsēdētājs līdz 1961. gadam.

1948.XI 1. – Astronomijas sekcijas vadītāja v.a. FMI.

1951.VI 1. – apstiprināts par Astronomijas sektora vadītāju tai pašā iestādē.

1951 – Lomonosova MVU Šternberga Valsts Astronomijas institūtā aizstāv disertāciju «Пространственное распределение и кинематика углеродных звезд» (“Oglekļa zvaigžņu telpiskais sadalījums un kinemātika”) fizikas un matemātikas zinātņu kandidāta grāda iegūšanai; zinātniskais vadītājs fiz. mat. zin. doktors profesors P. Parenago.

Jānim Ikauniekam – 100

1953 – pēc Jāņa Ikaunieka ierosinājuma VAĢB Rīgas nodaļa sāk izdot **Astronomisko kalendāru**, tā atbildīgais redaktors 18 gadagājumiem, t.i., līdz 1970. gadam.

1958.I 1. – pārcelts par **Astrofizikas laboratorijas** – patstāvīgas ZA zinātniskās iestādes – **direktoru**.

1958 – pēc J. Ikaunieka iniciatīvas **ar rudeni** sāk iznākt populārzinātniskais **gadalaiku izdevums** (kopš 1986. gada abonējams žurnāls) **«Zvaigžņotā debess»**, tās atbildīgais redaktors no 1. līdz 44. laidienam – 1969. gada vasarai.

Jānim Ikauniekam – 100

1963.XI 12. – konkursa kārtībā ievēlēts un apstiprināts par ZA Astrofizikas laboratorijas (ar 1.dec.1967. nosaukums mainīts uz “**Radioastrofizikas observatorija**”) direktoru.

1967 – apbalvots ar Ļeņina ordeni (augstāko PSRS apbalvojumu) par intensīvu zinātnes propagandas darbu.

1969.IV 3. – Maskavā, MVU Šternberga Valsts Astronomijas institūtā aizstāv disertāciju par tēmu «Исследование звезд красных гигантов» (“Pētījumi par zvaigznēm – sarkanajiem milžiem”) fizikas un matemātikas zinātņu doktora grāda iegūšanai (specialitāte astronomija un debess mehānika).

1969. gada 27. aprīlī miris Rīgā, apglabāts ZA Radioastrofizikas observatorijas teritorijā Baldones Riekstukalnā laukumā pa vidu starp teleskopu paviljoniem; pieminekļa autors arhitekts J. Vasiļjevs.

*Daube I., Pundure I. UZZIŅA – hronoloģija. – «ZvD», 2002, Pavasaris, nr. 175,
Pielikums Jānim Ikauniekam – 90*

Jānim Ikauniekam – 100

Vissavienības Zinātņu akadēmijas Astronomijas padome kopā ar Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Astrofizikas laboratoriju (AL) no **1959. gada 22.** līdz 25. jūnijam Rīgā rīkoja zinātnisku sesiju. Tai pašā laikā Rīgā notika PSRS ZA Astronomijas padomes (AP) plēnums, kas apsprieda astronomijas attīstības problēmas Latvijā.

← PSRS ZA AP un Latvijas PSR ZA AL rīkotās sesijas dalībnieki **1959. gada Jāņos** Baldones Riekstukalnā.

Ikaunieks J. Astronomu sanāksme Rīgā. – «ZvD», 1960, Ziema

Jānim Ikauniekam – 100

Deviņos gados, kas pagājuši kopš līdzīgas sesijas 1950. gadā, astronomija Latvijā ir ievērojami attīstījusies. Jau otro gadu Zinātņu akadēmijas sastāvā darbojas atsevišķa Astrofizikas laboratorija. Sekmīgi tiek veikti statistiski **sarkano milžu zvaigžņu pētījumi**. Šādi pētījumi, kas no astrofizikas un kosmoloģijas viedokļa ir ļoti svarīgi, **ir vienīgie** Padomju Savienībā. Sistemātiski darbojas Saules radiodienests, tiek radīta tehniska baze radioastronomijas tālākai attīstībai. Iesākta **Astrofizikas observatorijas** celtniecība Baldones rajonā Riekstukalnā. Tiek izdots **vienīgais** Padomju Savienībā populārzinātniskais izdevums **«Zvaigžņotā debess»**.

Ikaunieks J. Astronomu sanāksme Rīgā (par PSRS ZA Astronomijas padomes zinātnisku sesiju un plēnumu 1959.g. 22.-25.jūn.). – «ZvD», 1960 (1959/60), Ziema

Jānim Ikauniekam – 100

Kā apstrādāt un izmantot Starptautiskā ģeofizikas gada (1.jūl.1957.-31.dec.1958.) laikā savāktos Saules radionovērojumus, to lēma no 1959. gada 14. līdz 18. septembrim speciālā sanāksmē Krimas Astrofizikas observatorijā, kurā piedalījās Irkutskas, Gorkijas, Pulkovas, Rīgas, Maskavas, Abastumani un Krimas radioastronomi. Nolēma, ka dati par **Saules integrālā radiostarojuma** novērojumiem, kas **sākas** agrā rītā **Irkutskā** un **beidzas** pievakarē **Rīgā**, izdodami atsevišķā sējumā, iepriekš tos attiecīgi apstrādājot un izsakot vienā sistēmā. **Šo darbu uzdeva veikt** Latvijas Zinātņu akadēmijas **Astrofizikas laboratorijai**. Sanāksmē nolēma, ka, sākot ar 1960. gadu, jācenšas Saules integrālā izstarojuma novērošanu aizstāt ar atsevišķu Saules aktīvu apgabalu izstarojuma novērošanu. Šim nolūkam vienas antenas vietā nepieciešams radiointerferometrs. Tāda Saules radiointerferometra būvi 1960. gadā uzsāks arī Astrofizikas laboratorija.

Ikaunieks J. Saules radioastronomu sanāksme Krimā. – «ZvD», 1960 (1959/60), Ziema

Jānim Ikauniekam – 100

Pats atbildīgākais uzdevums pirms **observatorijas celtniecības** uzsākšanas ir piemērotas **vietas izvēle**. Observatoriju nedrīkst traucēt elektriskie trokšņi un nakts apgaismojums. Gaisam jābūt tīram un dzidram. Tuvumā jābūt labiem satiksmes ceļiem. Apkārtnē nedrīkst būt apdzīvotu vietu, fabriku un, sevišķi, elektriskā dzelzceļa vai augstsprieguma elektrolīniju. Pēc ilgiem meklējumiem un pārspriedumiem par observatorijai piemērotu vietu tika izvēlēta Baldone.

Tā šeit minēto un citu vērā ņemamo apsvērumu dēļ senā Baldone kļuva par visjaunākās astronomijas nozares – radioastronomijas centru.

Ikaunieks J. Baldone – radioastronomijas centrs. – «ZvD», 1964, Vasara

Pēdējos gados arī Baltijas republikās astronomija sāk attīstīties saskaņoti. Tartu kļuva par optiskās astronomijas centru (1964. gada rudenī Tiraverē atklāja V. Strūves astronomisko observatoriju), Viļņā vēršas plašumā pētījumi fotometrijā un spektroskopijā, bet Rīgā savukārt arvien lielākus panākumus gūst jauna astronomijas nozare – radioastronomija.

Balklavs A., Cimahoviča N., Ikaunieks J. Radioastronomija Baltijas republikās. – «ZvD», 1965, Pavasaris

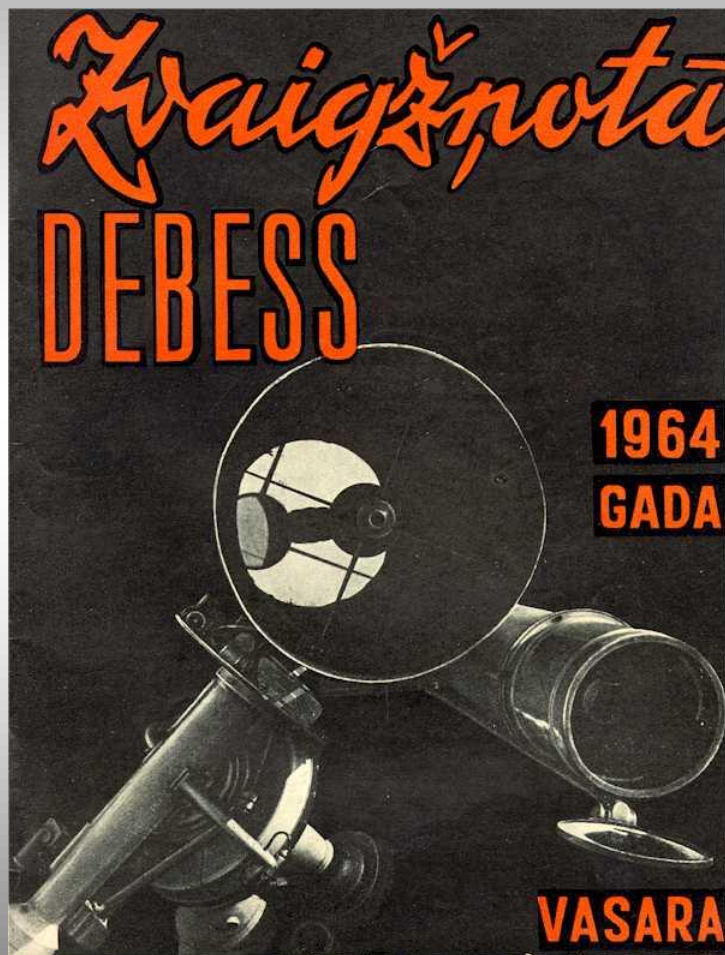
Jānim Ikauniekam – 100

1959. gada 14. februārī ZA Astrofizikas laboratorijas **Zinātniskā padome** noturēja savu **pirmo sēdi Riekstukalnā**. Zinātniskās padomes locekļi iepazinās ar nākošās observatorijas teritoriju, pagaidu paviljoniem un instrumentiem. Pēc tam notika ZP sēde, kurā apsprieda AL zinātniski pētnieciskā darba plānu laikam no 1959. līdz 1965. gadam [..]. Tika paredzēts turpināt izvērst zinātnisko darbu **radioastronomijas** un **zvaigžņu astronomijas** virzienos. [..] Tika pieņemts lēmums izbūvēt 1x1 km krusta **radiointerferometru**, lielu radiorefektoru un iegādāties **Šmidta kameru** ar spoguļa diametru 120 cm u.c. Republikas astronomijas attīstībā šai sēdei ir vēsturiska nozīme: tā apstiprināja plānu, kura realizācija septiņgadē ļaus mūsu astronomiem sasniegt pasaules astronomijas līmenī.

Reiziņš L. Zinātniskās padomes sēde Riekstukalnā.
– «ZvD», 1959, Vasara

Jānim Ikauniekam – 100

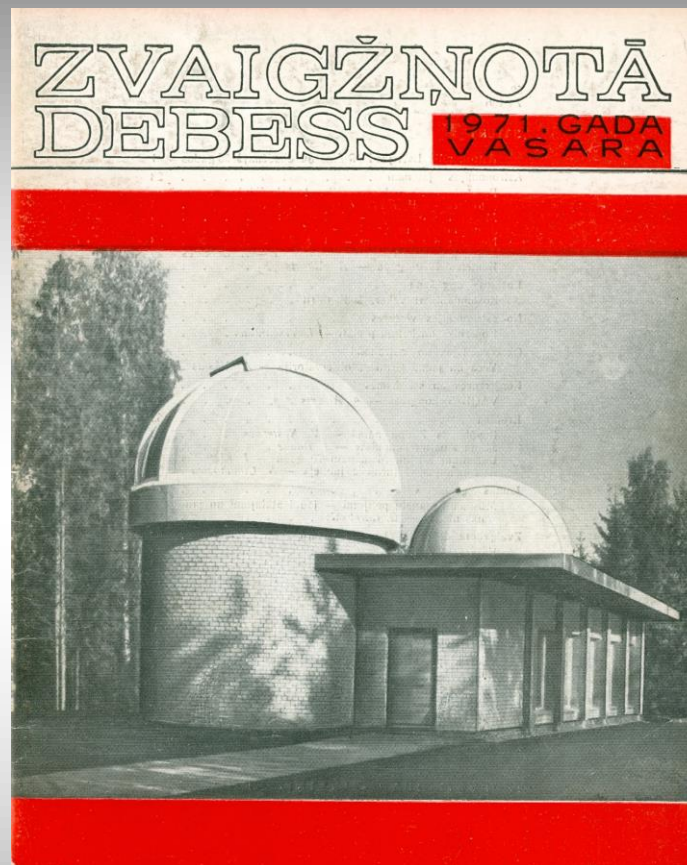
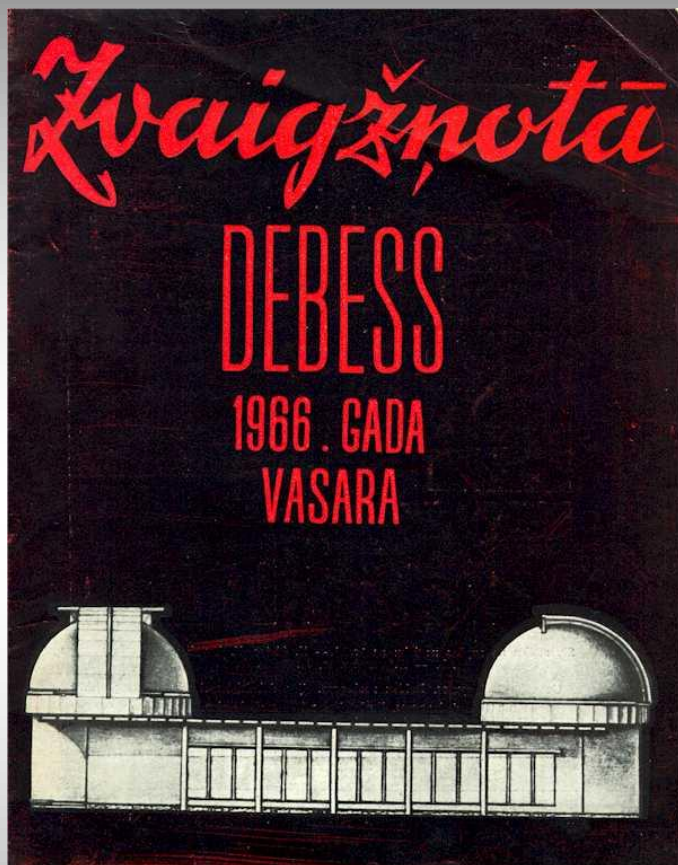

ZA Astrofizikas laboratorija ir izprojektējusi speciālu zvaigžņu uzliesmojumu pētīšanas teleskopu. Paredzēti divi reflektori ar spoguļa caurmēru 550 mm. Gids ir 200 mm refraktors ar meklētāju. Kasegrēna fokusā novieto divu viļņu garumu elektrofotometru. Spožuma pierakstu veic divi pašrakstītāji. Teleskopi novietoti vismaz 10 m attālumā. Paredzēts, ka pirmais teleskops dod zvaigznes vizuālā un fotogrāfiskā, bet otrais – fotogrāfiskā un infrasarkanā spožuma pierakstu.

← Astrofizikas laboratorija jau izgatavojusi vienu teleskopu ar elektrisko fotometru (sk. vāku 1. lpp. 550 mm reflektoru). Tuvākajā laikā tiks pabeigta otrā teleskopa un fotometra būve.

Ikaunieks J. Teleskops zvaigžņu uzliesmojumu pētīšanai. – «ZvD», 1964, Vasara

Jānim Ikauniekam – 100

Baldones observatorijas dubultfotometra paviljona projekts (*attēlā pa kreisi*) un Dubultteleskopa paviljons LPSR ZA Radioastrofizikas observatorijā, uzbūvēts pēc J. Ikaunieka iniciatīvas divu 55 cm spoguļteleskopu izvietojšanai.

Bervalds E., Ceimurs M., Ikaunieks J. Baldones observatorijas ģenerālais plāns. – «ZvD», 1966, Vasara

Jānim Ikauniekam – 100

Saprotams, ka **J. Ikaunieka** kā observatorijas dibinātāja **darbība** pārsvarā bija organizatoriska – viņa mūža **galvenais veikums** ir Baldonē uzceltā observatorija. Taču ikdienas rūpēs viņš no sava redzesloka nekad nezaudēja zinātnes perspektīvu, vienmēr pārzināja tās galvenās problēmas.

Radioastrofizikas observatorijā joprojām turpinās J. Ikaunieka aizsāktie Saules integrālā radiostarojuma novērojumi – nu jau daudz augstākā, laika prasībām atbilstošā līmenī. Ar 10 m spoguļantenu decimetru viļņos tiek reģistrētas Saules integrālā radiostarojuma kvaziperiodiskās fluktuācijas. Galvenais šo pētījumu uzdevums ir tāds pats kā J. Ikaunieka laikā: sameklēt Saules radiostarojuma izmaiņās priekšvēstnešus iespējamam uzliesmojumam.

Turpat 25 kopš J. Ikaunieka nāves pagājušie gadi būtiski tuvinājuši Saules fizikas un zvaigžņu astronomijas – īpaši zvaigžņu atmosfēras teorijas – problemātiku. Šai nozīmē J. Ikaunieka iecere par Saules un zvaigžņu paralēlu pētīšanu izrādījies tālredzīga.

Dzērvītis U. Jāņa Ikaunieka zinātniskās ieceres un mūsdienu astronomija. – «ZvD», 1992/93, Ziema

Jānim Ikauniekam – 100

No **1968. gada 2. līdz 5. septembrim Rīgā** notika VI Vissavienības radioastronomu konference, kurā piedalījās vairāk nekā 250 speciālistu. Diskusijas noritēja sešās sekcijās. Konferencē izraisīta domu apmaiņa deva daudz ierosmju radioastronomu turpmākajam darbam.

Balklavs A., Cimahoviča N., Alksnis A., Avotiņš A., Ozoliņš G., Rabinovičs I.
Radioastronomu konference. – «ZvD», 1968/69, Ziema

← Vissavienības radioastronomu konferences dalībnieki ceļā uz Šmidta teleskopa paviljonu Baldones Riekstukalnā; priekšplānā Latvijas PSR ZA Radioastrofizikas observatorijas direktors Jānis Ikaunieks.

Foto no A.Balklava arhīva

Jānim Ikauniekam – 100

Šodien droši varam apgalvot, ka mūsu observatorijas dibinātāja Jāņa Ikaunieka izraudzītā zinātnisko pētījumu problemātika ir izturējusi laika pārbaudi. Ja runājam par **oglekļa zvaigžņu pētniecību** – pasākumu, kuram tieši bija pievērsta paša J. Ikaunieka zinātniskās intereses, jāteic, ka šajos 35 gados, kopš pastāv mūsu kolektīvs, tā **pieredzējusi pārsteidzošu attīstību**, no otršķirīga zinātniskā jautājuma pārtopot par vienu no zvaigžņu astrofizikas centrālajām problēmām, par mezglu punktu zvaigžņu evolūcijas un iekšējās uzbūves izpratnē.

Nemot vērā zinātnes attīstības straujos tempus mūsdienās, šo Jāņa Ikaunieka veiksmi – **atrast problemātiku**, kas savā aktualitātē kulminēs pēc 30 gadiem, – var skaidrot vai nu ar pārsteidzošu tālredzību vai reti laimīgu nejaušību.

Duncāns L., Dzērvītis U., Straume J.-I. Pētījumi turpinās (sakarā ar J. Ikaunieka 70. dzimšanas dienu). – «ZvD», 1982/83, Ziema

Jānim Ikauniekam – 100

J. Ikaunieka mīļākā zinātniskā problēma bija **oglekļa zvaigznes**. To pētīšanai veltīta viņa kandidāta disertācija un monogrāfija, par šo jautājumu viņš prata ieinteresēt arī sava darba turpinātājus, jo vēl šodien oglekļa zvaigžņu pētniecība ir galvenais temats Observatorijas astrofiziku zinātniskā darba plānos.

Dzērvītis U. Jāņa Ikaunieka zinātniskās ieceres un mūsdienu astronomija. – «ZvD», 1992/93, Ziemā

Pēc Ikaunieka nāves publicētā monogrāfija *Алксне З.К., Икауниека Я.Я. Углеродные звезды*. – Рига: Зинātne, 1971. – 257 с. pēc desmit gadiem tulkota angļu valodā ASV: *Alksne Z.K. and Ikaunieks Ya. Ya. Carbon Stars*. Translated and edited by John H. Baumert. – Tucson, Arizona: Pachart Publishing House, 1981. – 162 p.

Jānim Ikauniekam – 100

1987. gada 22.-24. aprīlī
Zinātnes namā Lielupē
notika PSRS ZA
Astronomijas padomes (AP)
biroja izbraukuma sēde un
zinātniskā konference
«Aukstie milži», veltīta
Latvijas PSR ZA
Radioastrofizikas
observatorijas dibinātāja un
pirmā direktora f.m.z.d. **Jāņa
Ikaunieka 75. dzimšanas
dianas atcerei**, kurā
 piedalījās daudzi vadošie
padomju astronomi.

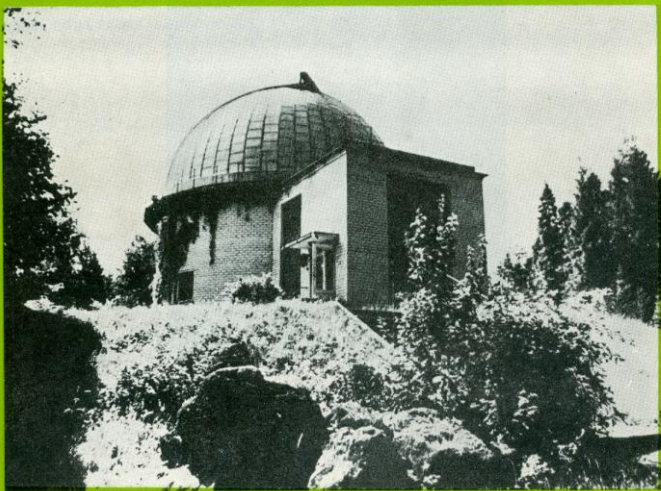

← PSRS ZA AP biroja locekļi u.c.
J.Ikaunieka atdusas vietā
Riekstukalnā **1987.gada
24.aprīlī.** *Foto: J.-I.Straume*

Freimanis J., Pundure I. J.Ikaunieka
piemiņai veltītā PSRS ZA
Astronomijas padomes biroja sēde
Latvijā. – «ZvD», 1987/88, Ziema

Jānim Ikauniekam – 100

ISSN 0135-129X

ZVAIGŽNOTĀ DEBĒSS

Radioastrofizikas observatorijas dibinātājam Jānim Ikauniekam – 75 ● Varbūt Saulei ir dzelzs kodols? ● Ceļojums temperatūru pasaule ● «Vega-1» izmērījusi Haleja komētas kodola temperatūru ● Sērķociņu konstrukcijas ● Astronomiskie novērojumi senajā Armēnijā

1987

PAVASARIS

ZVAIGŽNOTĀ DEBĒSS, 1987. GADA PAVASARIS, 1.–72.

Pēdējā laikā parādījušies mēģinājumi pievērst uzmanību J. Ikaunieka **politiskajiem uzskatiem**, analizēt dažas viņa publikācijas presē u. tml. Un, lai arī, objektīvi ņemot, pret to nekādu iebildumu nevarētu būt, pēc A. Balklava domām, nevajadzētu censties izdarīt pārāk tālejošus secinājumus. Ja to dara, ir jāņem vērā gan laiks, gan apstākļi, kuros, tāpat kā mēs, toreiz dzīvoja un strādāja J. Ikaunieks, un **lai Dievs dod katram tik daudz paveikt zinātnes un savas tautas labā**, kā to izdarījis šis ievērojamais latviešu zinātnieks.

Nozīmīgākais Radioastrofizikas observatorijā I pusgadā. –
«ZvD», 1992/93, Ziema

← Radioastrofizikas observatorijas Šmidta teleskopa paviljons.

J.-I. Straumes foto

Ņemot vērā Šmidta teleskopa lielo redzeslauku ($>5^\circ$), tas ilgstoši tika izmantots arī **Andromedas galaktikas (M 31) novu pētījumiem**.

Jānim Ikauniekam – 100

Augstprātīgu, nievājošu attieksmi pret savu darbu Ikauniekam vajadzēja piedzīvot ne vienu reizi vien. Diezgan bieži, kādu jautājumu risinot, no visai atbildīgu darbinieku puses nācās dzirdēt izsmejošus izteicienus, [..] Kad pēc tam sašutis jautāju, kā viņš šīs nievas spēj paciest, Ikaunieks ar viņam raksturīgo humoru un filozofisko mieru nocitēja pazīstamo frāzi: «Nu vai tad tu nezini, ka pasaulē viss ir galīgs, tikai cilvēku muļķība ir bezgalīga.»

Balklavs A. Cilvēks un zvaigznes. Jāņa Ikaunieka atcerei. – Žurnāls «Zvaigzne», 1987, nr. 11

← J. Ikaunieks un A. Balklavs ZA busiņā ceļā Rīga-Riekstukalns-Rīga 1960-ajos gados.

Foto: A. Alksnis

Jānim Ikauniekam – 100

Pieminot Jāni Ikaunieku, atcerējos kādu epizodi mūsu kopīgo darba gaitu sākumposmā pagājušā gadsimta četrdesmito gadu beigās. Paralēli tiešajam pētniecības darbam Latvijas Zinātņu akadēmijas Astronomijas sektorā, J.Ikaunieks lielu vērību veltīja **astronomijas popularizēšanai**, šajā darbā iesaistot arī savus līdzstrādniekus. Par astronomijas sasniegumiem un aktualitātēm rakstījām preses izdevumos, runājām pa radio, vēlāk arī televīzijā un planetārijā, kā arī lasījām populārzinātniskas lekcijas ne tikai Rīgā, bet visā Latvijā. [..] Vienā šādā lekciju izbraukumā uz Viļaku pēc manas lekcijas vidusskolā Viļakas komjaunatnes sekretāre jautāja: «Kādu piemēru skolniecēm lektore rāda ar savu gredzenu? Vai arī viņām būtu šādi buržujiski jāgreznojas?» Es apmulsu (manu zeltnesi tiešām greznoja paliels sudraba gredzens ar dzintara aci). Brīdi klusēju. Tad cēlās kājās J.Ikaunieks un teica: «Pēc Lielās Oktobra revolūcijas daži biedri domāja, ka ir jānojauc dzelzceļi, jo tos bija cēlušī buržuji. Laiki ir mainījušies. Padomju Savienībā darbojas juvelierveikali, kur rotaslietas var iegādāties ikviens pilsonis. Skolniecēm gredzeni, protams, nebūtu jāvalkā. Taču lektore vairs nav skolniece. Viņa ir ieguvusi augstāko izglītību un par savu darbu saņem atalgojumu.»

Šis notikums lieku reizi liecina par Jāņa Ikaunieka vadītāja dotībām. Viņš prata sabiedrībai parādīt gan savu ideoloģiski pareizo valstisko nostāju [..], gan arī rūpēties par astronomiju Latvijā un tās darbiniekiem.

Ilga Daube, 3.febr.2012.

Jānim Ikauniekam – 100

Ar J. Ikaunieka jubilejas **90. gadskārtu** Latvijas Astronomijas biedrība iedibina apbalvojumu – **Jāņa Ikaunieka medaļu** (autors mākslinieks LZA Goda loceklis Jānis Strupulis), ko Biedrība piešķir personām, iestādēm, kolektīviem vai organizācijām par īpašu ieguldījumu Latvijas astronomijas attīstīšanā un popularizēšanā.

LAB apbalvojums ir piešķirts astronomam **Andrejam Alksnim** (2002), LU Astronomijas institūta direktoram un «Zvaigžņotās Debess» atbildīgajam redaktoram **Arturam Balklavam-Grīnhofam** (2003), astronomei **Ilgai Daubei** (2003), valsts emeritētajai zinātniecei **Natālijai Cimahovičai** (2006), valsts emeritētajai zinātniecei **Zentai Alksnei** (2008).

Jānim Ikauniekam – 100

Latvijas pastmarku sērijā *EUROPA* izdotā 50 santīmu pastmarka ar Baldones observatorijas Šmita teleskopu un J. Ikaunieku – šīs observatorijas veidotāju.

Māksliniece Elita Viliama

Caur kupola spraugu redzamajā debess apgabalā ir iekomponēts Andromedas miglājs (M31) – mums vistuvākā spirāliskā galaktika. Uz zvaigžņu fona labi redzami arī divi šīs milzu galaktikas pavadoņi – nelielās eliptiskās galaktikas M32 (teleskopa tubusa galā) un M110 (uz leju no M31).

Alksnis A. Latvijas Pasta pirmās astronomijai veltītās pastmarkas. – «ZvD», 2009, Vasara

Jānim Ikauniekam – 100

Ex libris autore Mārīte Kluša.

«ZvD», 1972, Rudens

Per aspera ad astra!

Paldies, ka uzklausījāt!